

מסורת הש"ס

(א) [סנהדרין פ' ושי"ג],
 (ב) ס"ח אלף שני וזט"א,
 (ג) כ"א ט"ז; יזכר
 (ד) פ"ו ואל בנת אחת
 אלף כפסס אחת זה חמ"ו זה.
 (ה) [א"ר רש"י], (ו) [א"ר רש"י],
 (ז) [דלתא כדפ"ר רבינו שמואל]
 כ"ל וע"י כחוס' שנת קמ"א.
 ד"ה ה"א, (ח) ס"א ש"לנו,
 (ט) [גד"ה פ.], (י) [ע"ר רש"י],
 (יא) שנת קכ"ג.

הגהות הב"ח

(א) ג"ז אמר ליה רב
 לחד. ב"ב ס"א א"ל רב
 לרב אחא ברדלאי ב
 דיימט כ' (ב) ש"י ד"ג
 מנחן הוא נכנס ונמנין בו
 במדוכה כדכ"ו: (ג) ד"ה
 דהוה ללל קליה. ואלו
 מכה בהטייה חלכסין:
 (ד) ד"ה נבוחי מנכח
 כשהגריעין כשהבריין
 נשמע קורין כ"ג:
 (ה) תוס' ד"ה אימא
 ביניהו דידע מאי קדיה
 בעי נשלו וכו' ר"ב
 אלפס דהואיל דשקלו
 וטררו אמוראי אליבא דרבי:
 (ו) ד"ה י"א מינא וכו':
 והשמה נתיח דמרי:

הגהות מהר"י לנדא

(א) תוס' ד"ה בית הלל וכו'
 דלס ר"ל צ"ע ה"ה לו
 לפרש כדפירש ר"ח.
 נהפישו הניחית וי"ל דלס
 ר"ל צ"ע כדפירש ר"ח
 ה"ה לו לפרש:

לעזי רש"י

פוקי"א [פ"ו] א"י. ק'.
 גדולה. כפוקת. קרוי ש"ס.
 נובחים.

מוסף תוספות

א. וכן דר"א שמעמ
 מרובי ליה בהלכות שבת
 ולא תני ליה בהלכות יום
 טוב. שיהא סודיה אלף
 אימא. ב. במוריקא כלומר
 דתבלין של כרכום נמי
 איכא ביניהו שהכרכום
 אינו מפיג טעמו אם נדוך
 במע"י ר"י. ג. עד שיהא
 ב' חומרי. מפיג. ולא ידע
 מאי קדיה בעי לבשוילי.
 תר"ס. ד. הני מילי דאיכא
 חד לישנא דמיקל לגמרי,
 אבל הכא בכל חד חוד
 איכא צד קולא וצד
 חומרא. ש. ה. דליכא
 למימר כפי הא הלך אחר
 המיקל דהא לא ידעין
 מאן מנייהו מחמי.
 פשי"א. ו. ושרי מירי דהוי
 אשוחט ומבשל דשרי
 לכ"ע. חוס' שנת קמ"א. ד"ה
 ה"י פלפלי. ז. ודנאה הוא
 כח התבלין ואינם חרין כל
 הדפנת טעם הייני שתש
 כך וכולו לתקן הדבר
 כשמרבה התבלין אבל
 הפנת טעם שומין ואלו
 יכול לתקן ש. ח. כפרק
 כל הדין (נדה דף יז).
 השום קלון שעבר עליו
 הלילה האוכלו מתחייב
 בנפשו דרוח רעה שורה
 עליהן ח"ש.

ביצה פרק ראשון ביצה

יד.

עין משפט נר מצוה

קבו א מ"י פ"ג מה'ל
 י"ט הלכה ט"ו
 סמך לזון עה טו"ש"ע א"ח
 סימן תקי סעיף ה'
 קבו ב ג ד מ"י שס
 הלכה י"ב סמך של
 טו"ש"ע א"ח סימן מקד
 סעיף ה':

רבינו הנגאל

מתנ"י בית שמאי אומרים
 תבלין נידוכין במדוך של
 עין ר"ב. אמר רב יהודה
 אמר שמואל הילכתא כל
 נידוכין נידוכין כדרכן
 ואפילו מלח. דקיי"ל כר'
 מאיר דאמר לא נחלקין
 על כל הנדוכין שנידוכין
 כדרכן ומלח עמה. לא
 נחלקין אלא לרוך המלח
 בפני עצמו. שבת שמאי
 אומרים בכך ובעץ הפרור
 לצלי אבל לא לקדירה,
 ובית הלל אומרים נידוך
 בכל ולכל דבר ואפילו
 לקדירה. א"ל רב לרב
 שמע קל בוכנא וכו' ר"ב
 וכו' הלל אומר כיון דציל
 קליה לא אצלו ודכו,
 ותבלין מנבח קליהו, והאי
 לא מנבח קליה לאו
 מביחי הוא. ת"ד אין
 עושין טיטני ואין כותשין
 במכתשת. תרתי קחני
 אין עושין טיטני אבל
 במכתשת כותשין, והדר
 תני אין כותשין במכתשת
 קשין אהדין, ופוקתין
 הכי קחני אין עושין
 טיטני, מ"ט לפי שאין
 כותשין במכתשת. ופוקתין
 רבא ואמר הא דתניא אין
 כותשין במכתשת גדולה
 אבל כותשין במכתשת
 קטנה לידן, אבל לבני
 [ארץ] ישראל אפילו
 במכתשת קטנה לא,
 כותשין אין עושין טיטני
 ואין כותשין במכתשת.

מקשרי אלצטוטיו. ולא נכפו: **מתנ"י** מדוך. הוא נכנס (ב) שמכין
 צו כדרכו ואין צריך ט שנוי. אבל נמלח במקום שיש מלח גסה צפך
 של חרס ידוכו ולא נמדוכה: או **בעץ פירו.** קף גדולה שקורין
 פוקי"א דמלח צעי שנוי ונגמרא מפרש טעמא: והמלח נמדוך של
 עץ. שנוי צעי אבל כגי צהאי שנויא
 וטוא: **גב' כל הקדרות.** כל מיני
 תבשיל כריכות מלח הלכך מאתמול
 הוא ידע דאיבעי ליה לדוכה: ואין כל
הקדרות לריכות תבלין. ואדם אינו
 יודע מה יעלה בצלו לאכול מחר:
מפיגין טעמן. ממירין טעמן אס
 ידוכן מאתמול. ריחו לא נמר (ירמיה
 מח) מתגרמינן לא פג: **ידע**
מאתמול מאי קדיה צעי בשולי.
 ללישנא קמוצ צעי שנוי ללישנא בתרא
 לא צעי שנוי: אי נמי. תבלין של
 מוריקא איכא בינייהו שיש קדיה
 שמתבלין אותה כרכום ואינו מפיג
 טעמו אס נדוך מעצמו יוס והוא לא
 היה יודע מה יבשל מחר ללישנא
 בתרא צעי שנוי ללישנא קמא לא
 צעי שנוי: **עמסה.** מלח ותבלין
 (י) כאלה: לא נחלקו אלא לדוכה צפני
עמסה. כדרכה כשאר תבלין: **צפך**
ובעץ הפרור. על ידי שנוי ולא
 כדרכה ולללי דהיינו דבר מועט: **ככל**
דבר סלקא דעסן. ואפי' דבד שאלין
 ניעול בשבת: **לגל דבר.** ואפי' לקדירה
 ועל כרחק כדרכה אמרי' ככל דרך
 שיטת הש"ס דעל מה נחלקו דומיא דלא
 נחלקו קאמר לא נחלקו על התבלין
 ומלח כאלה שמוכין כדרכן על מה
 נחלקו לדוך כדרכה על מלח צפני
 עמסה שצ"ש אומרים צפך בשנוי ועוד
 מחמיר לללי ולא לקדירה וצ"ה אומרים
 לכל דבר נדוכית כדרכה ולא הוצרך
 לפרש שכבר פירש: **כי דייכ.** מלח:
אללי אלנוי ודוך. הטה המדוכה על
 דהה דסבר כשמואל דלמר נידוכת
 כדרכה נמדוך של אבן ומיחו שנוי
 וזוא צעי לשנוי: **קל בוכנא.** כדמזכר
 מלח: **האי לאו מגויה דביסאי הוא.**
 יודע אני שאין זה צחוך צימי
 שאסרתי עליהם לדוך נמדוך של אבן
 בלא שנוי: **דהוה לללי קליה.** ואילו
 מכה (א) כשהטמה צאלכסון לא היה
 קולן לללי: **ודילמא תבלין הוא.** שאין
 לריכות שנוי: **נכוחי מנכח.** (ב) כשהן
 נמדוכה כמנכחים קרוי שני"ט: **אין עושין טיטני.** צ"ט שטורח גדול הוא
 שכותש החטין עד שנחלקים א' לארבעה כאלמרי' צמו"ק (ד"י ג): **סרסי.**
 שני דברים יש כאן לא זה דומה לזה קחני אין עושין טיטני הא חלקא
 ודייקא שפיר דמי דאין ערסון מרובה והדר תני אין כותשין כלל: **וליימא**
אין כותשין. ואנא ידענא דתו לא מתעביד טיטנא: סתם מכתשת
 היינו גדולה: **אבל קטנה אימא שפיר דמי.** אפילו טיטני: **קא**
שמע לו. אין עושין טיטני כלל לפי שאין כותשין שום כתישה
 במכתשת. וכן מכתשת על כרחיך לא שנה גדולה ולא שנה קטנה
 נמדוכה רישא אין עושין טיטני כלל: **אבל כותשין כקטנה.** דהוי
 כלאחר יד דאינה אלא לתבלין: **כי שניא נמי מסני.** דלעיל
 מכתשת גדולה תניא ולא תימא מה טעם קאמר אלא תרתי
 קתני וה"ק אין עושין טיטני כלל אפי' כקטנה ואין כותשין שאר
 כתישות במכתשת כגון דייסא וסתם מכתשת נגדולה קא מיירי:

בית הלל אומרים תבלין נידוכין במדוך של אבן. ומימה דמשמע
 הלא תבלין מותר לדוך בלא שנוי ובמכתשת שבת (דף קמא.
 וס) קאמר פלפלין צקתא דסכינא חדא חדא שרי תמי תמי אסיר וכי
 תימא דיש חילוק בין פלפלין לתבלין זה אינו דצהדיא קאמר בתוספתא
 עלה דהכא פלפלין הרי הוא תבלין
 וי"ל דהתם מיירי בשבת א' ודע
 דשמעתא דהתם מיירי בשבת א' דלס
 רוחה לומר צ"ט היה לו לפרש
 (א) כדפירש ר"ח והכא מיירי צ"ט וא"כ
 שרי כדרכו ואפי' נמדוך של אבן
 אבל מלח של יס צריך שנוי לדוך
 אותו גרעין גרעין אבן (א) שליינוי"
 אין צריך שנוי הואיל והוא עשוי
 צידי אדם:

איכא בינייהו דידע בו' בעי
לבשוילי. ללישנא בתרא לא צעי שנוי
 אי נמי: צהאי שאינו מפיג טעמו ולא
 ידע ללישנא בתרא צריך שנוי
 וללישנא קמא לא צריך שנוי ופסק
 ר"י שיש לאסור בכל ענין דאלוין
 לחומרא: א"ע"ג דבשל סופרים הלך
 אחר המיקל: אלא וכלל אחד ואחד
 יש קולא וחומרא מכל זד עבדין
 לחומרא: ומיחו שומין מותר לתקנם
 צ"ט בלא שנוי מפני שמתקלקלין
 צימתי' אס יעשה אותן מערב יו"ט
 ועוד דלמרינן (א) דרוח רעה שורה
 עליהן כשנטמנין צלילה ומיחו מהאי
 פיסקא לא נפיק לן מידי דהא קי"ל
 כשמואל צקסון דכל הנדוכין נדוכין
 כדרכן וכדמתי' דמימי צר ממלח שלמי'
 אלנוי דרך שנוי מעט וכן פסק רב
 אלפס דהואיל (א) ואולי וגררי אמוראי
 אליבא דהאי צרימא א"ע"ג דבמתני'
 פליגא עלה קיימא לן כבייתא וכן
 פסק רב יהודאי גאון בהלכות פסוקות
 וכן יש מנהג הלכה למעשה דרך
 מלחא תילא צאללי צרצבי ומ"מ
 אסור לטחון פלפלין צרמים שלהם
 משום דמחוי כעובדא דחול כשטוחין
 צרמים שקורין מוליני"ט צלע"ו
 כדאימא צפ"צ (דף כ"ג). אבל נמדוך
 של אבן מותר לדוכן בלא שנוי ואף
 לפרוש המוספות דאלוין לחומרא
 מכל מקום שמה דפלפלין מותרין היכא
 דלא ידע מאי קדיה צעי לבשוילי

מקשרי אצבעותיו ולמעלה (ב) מחכו עלה
 במערבא כיון דמשני אפי' בכולה ידא נמי
 אלא א"ר אלעזר מנפח בידו אחת ובכל
כחו: מתנ"י בית שמאי אומרים תבלין
 נדוכין במדוך של עץ והמלח בכך ובעץ
 הפרור וב"ה אומרים תבלין נדוכין כדרכן
 במדוך של אבן והמלח במדוך של עץ:
גב' דכולי עלמא מיהת מלח בעיא שנוי
מ"ט רב הונא ורב חסדא חד אמר כל
 הקדרות כולן צריכות מלח ואין כל הקדרות
 צריכות תבלין וחד אמר כל התבלין מפיגין
 טעמן ומלח אינה מפיגה טעמה מאי בינייהו
 איכא בינייהו דידע מאי קדיה בעי לבשוילי
 אי נמי במוריקא אמר רב יהודה אמר שמואל
 כל הנדוכין נדוכין כדרכן ואפילו מלח הוא
 אמרת מלח בעיא שנוי הוא דאמר כי האי
 תנא דתניא אמר רבי מאיר לא נחלקו בית
 שמאי וב"ה על הנדוכין שנידוכין כדרכן
 ומלח עמהן לא נחלקו אלא לדוכה בפני
 עצמה שבת שמאי אומרים מלח בכך ובעץ
 הפרור לצלי אבל לא לקדירה וב"ה אומרים
 בכל דבר בכל דבר סלקא דעתך אלא אימא
 לכל דבר (א) א"ל רב אחא ברדלא לבריה
 דבי דייבת אצלי אצלו ודוך רב ששת שמע
 קל בוכנא אמר האי לאו מגויה דביתאי הוא
 ודלמא אצלו איצלי דשמעיה דהוה צליל
 קליה ודלמא תבלין הוה תבלין נבוחי מנכח
 קלייהו תנו רבנן אין עושין טיטני ואין כותשין
 במכתשת תרתי הכי קאמר מה טעם אין
 עושין טיטני לפי שאין כותשין במכתשת
 ופוקתין רבא ואמר הא דתניא אין
 כותשין במכתשת גדולה
 אבל כותשין במכתשת
 קטנה לידן, אבל לבני
 [ארץ] ישראל אפילו
 במכתשת קטנה לא,
 כותשין אין עושין טיטני
 ואין כותשין במכתשת.

לפי שהן מפיגין טעמן ופלפלין נמי מפיגין טעמן מדלח קאמר איכא
 בינייהו פלפלין אבל לפי מה שפירש צסס הגדולים דק"ל דכל
 הנדוכין נדוכין כדרכן יש להחיר אפי' כי ידע מאי קדיה צעי לבשוילי
 ואפילו לא מפיג טעמו והמחמיר לדוכן מעי"ט הרבה ציחד יתצרך
 צאלהיס וצסס המיוחד:

בב"ר דבר ס"ד. פ"י ואפילו דבד שאלין ניעול בשבת כגון סיכי
 זיירי ומוזרי (א) דמודי צהו ר' שמעון אלף אימא לכל דבר
 ואפילו לקדירה ואס תאמר ואכתי מאי מייתי דילמא לעולם צעי
 שנוי ו"ל כדפ"ה דשיטת התלמוד כך היא דומיא דלא נחלקו קאמר
 דנחלקו וכי היכי דלא נחלקו על התבלין ומלח עמה שמוכין כדרכן
 ציחד בלא שנוי דומיא דהכי נחלקו בית שמאי וצ"ה על מלח
 צפני עמסה לדוכה כדרכה בלא שנוי:

תרת"י. כלומר למה לי למימר תרתי דסמרי אהדי אין עושין
 טיטני הא חלקא ודייקא שפיר דמי דאין ערסא מרובה
 והדר תני אין כותשין כלל כדפ"ה: **כי תניא נמי במתניתא**
 קאמר אין עושין טיטני כלל אפי' כקטנה ואין כותשין שאר
 כתישות במכתשת כגון דייסא וסתם מכתשת נגדולה קא מיירי:
 דברים נגדולה אבל צקטנה כותשין הכל חוץ מטיטני משום דהאי דליכא רק לתבלין הוי כתישה כלאחר יד: